

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-0610-139-23

Druk nr 128-C
Warszawa, 19 grudnia 2023 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

przedstawiam **autopoprawkę** do przekazanego w dniu 13 listopada 2023 r. projektu ustawy **o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024** oraz autopoprawkę do autopoprawki do projektu ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024 przekazanej 8 grudnia 2023 r.

Z poważaniem

Donald Tusk

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

AUTOPOPRAWKA

do rządowego projektu ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024

W rządowym projekcie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024 wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 7 otrzymuje brzmienie:

„Art. 7. W roku 2024 średnie wynagrodzenie nauczycieli ustalone w sposób określony w art. 30 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2023 r. poz. 984, 1234, 1586, 1672 i 2005) zwiększa się o 1,02308.”;

2) w art. 15 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W roku 2024 minister właściwy do spraw budżetu, na wniosek ministra właściwego do spraw transportu, może przekazać PKP Polskie Linie Kolejowe Spółka Akcyjna skarbowe papiery wartościowe, których łączna wartość nominalna nie może przekroczyć kwoty 1 300 000 tys. zł, z przeznaczeniem na podwyższenie kapitału zakładowego PKP Polskie Linie Kolejowe Spółka Akcyjna.”;

3) po art. 15c dodaje się art. 15d i art. 15e w brzmieniu:

„Art. 15d. 1. W roku 2024 minister właściwy do spraw budżetu, na wniosek Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, może przekazać jednostkom publicznej radiofonii i telewizji skarbowe papiery wartościowe jako rekompensatę z tytułu utraconych w roku 2024 wpływów z opłat abonamentowych z tytułu zwolnień, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1689), z przeznaczeniem na realizację przez jednostki publicznej radiofonii i telewizji misji publicznej, o której mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji.

2. Łączna wartość nominalna skarbowych papierów wartościowych, o których mowa w ust. 1, nie może przekroczyć kwoty 1 995 000 tys. zł.

3. Do rekompensaty, o której mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji dotyczące opłat abonamentowych.

4. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji ustala, w drodze uchwały, łączną wartość nominalną skarbowych papierów wartościowych, zaokrągloną do 1 tys. zł na zasadach ogólnych, dla poszczególnych jednostek publicznej radiofonii i telewizji z przeznaczeniem na realizację misji publicznej, o której mowa w art. 21 ust. 1 ustawy

z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji, kierując się koniecznością zachowania proporcjonalności publicznego finansowania misji publicznej radiofonii i telewizji, w wysokości nieprzekraczającej wydatków ponoszonych w związku z realizacją tej misji.

5. We wniosku, o którym mowa w ust. 1, Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji wskazuje wartość nominalną skarbowych papierów wartościowych, jakie mają być przekazane poszczególnym jednostkom publicznej radiofonii i telewizji, numery rachunków papierów wartościowych tych jednostek oraz nazwy podmiotów prowadzących te rachunki papierów wartościowych i ich kody uczestnika bezpośredniego Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A.

6. Minister właściwy do spraw budżetu określi w liście emisyjnym warunki emisji skarbowych papierów wartościowych oraz sposób realizacji świadczeń z nich wynikających.

7. List emisyjny zawiera w szczególności:

- 1) datę emisji;
- 2) powołanie podstawy prawnej emisji;
- 3) jednostkową wartość nominalną w złotych;
- 4) cenę i sposób jej ustalenia;
- 5) stopę procentową lub sposób jej obliczania;
- 6) określenie sposobu i terminów wypłaty należności głównej oraz należności ubocznych;
- 7) termin wykupu oraz zastrzeżenia w przedmiocie możliwości wcześniejszego wykupu.

8. Emisja skarbowych papierów wartościowych następuje z dniem zarejestrowania skarbowych papierów wartościowych w depozycie papierów wartościowych oraz w kwocie równej wartości nominalnej wyemitowanych papierów wartościowych.

9. Do emisji skarbowych papierów wartościowych nie stosuje się przepisów art. 98 i art. 102 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz przepisów wydanych na podstawie art. 97 tej ustawy.

10. Rozporządzanie skarbowymi papierami wartościowymi, o których mowa w ust. 1, wymaga zgody ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Art. 15e. 1. W roku 2024 upoważnia się ministra właściwego do spraw budżetu do przekazywania, na wydane do dnia 30 listopada 2024 r. polecenie Prezesa Rady Ministrów, skarbowych papierów wartościowych państwowym osobom prawnym,

o których mowa w art. 3 ust. 1–3 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym, na podwyższenie funduszu lub kapitału w szczególności zakładowego, zasadniczego lub statutowego, w celu finansowania przez te podmioty ich zadań ustawowych lub statutowych w ramach limitu określonego w art. 5 ust. 3 ustawy budżetowej na rok 2024 z dnia.....(Dz. U. poz. ...), z tym że wartość nominalna nowo wyemitowanych skarbowych papierów wartościowych na ten cel nie może przekroczyć kwoty 5 000 000 tys. zł.

2. Do emisji skarbowych papierów wartościowych, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, z wyłączeniem przepisów wydanych na podstawie art. 97 tej ustawy.”;

4) po art. 26 dodaje się art. 26a–26c w brzmieniu:

„Art. 26a. W roku 2024 kwotę roczną, o której mowa w art. 53 ust. 4 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, ustala się jako, zaokrąglony w dół do pełnych groszy, iloraz limitu wydatków na ten rok budżetowy, określonego w art. 110 ust. 1 pkt 7 tej ustawy, oraz liczby uczniów przyjętych do obliczenia wysokości dotacji.

Art. 26b. W roku 2024 wydatków bieżących wynikających z wypłaty nagrody, o której mowa w art. 92a ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, nie wlicza się do wydatków bieżących jednostki samorządu terytorialnego uwzględnianych przy naliczeniu wskaźnika zwiększającego, o którym mowa w art. 50c ust. 6 i 7 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Art. 26c. W roku 2024 do dotacji udzielanej na uczniów szkół, w których jest realizowany obowiązek szkolny lub obowiązek nauki, o których mowa w art. 165 ust. 7 i 9 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900, 1672, 1718 i 2005), nie stosuje się przepisu art. 43 ust. 5 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych.”;

5) w art. 29:

- a) w poleceniu nowelizacyjnym wyrazy „wprowadza się następujące zmiany:” zastępuje się wyrazami „po art. 70u dodaje się art. 70v i art. 70w w brzmieniu:”,
- b) skreśla się pkt 1 i oznaczenie pkt 2,
- c) po art. 70v dodaje się art. 70w w brzmieniu:

„Art. 70w. 1. Część rozwojową subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego na rok 2024 ustala się w wysokości 3 231 000 tys. zł. Do podziału części rozwojowej subwencji ogólnej nie stosuje się art. 28a, z wyjątkiem ust. 6.

2. Kwota części rozwojowej subwencji ogólnej wymieniona w ust. 1 podlega podziałowi na części przysługujące:

- 1) gminom,
- 2) powiatom,
- 3) województwom

– proporcjonalnie do wysokości udziału kwoty dochodów planowanych na rok 2024 z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych gmin, powiatów i województw w łącznej kwocie dochodów wszystkich jednostek samorządu terytorialnego z tego tytułu; do obliczeń przyjmuje się planowane na rok 2024 dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych ustalone z uwzględnieniem korekty, o której mowa w art. 9c.

3. Z kwoty części rozwojowej subwencji ogólnej przysługującej gminom wydziela się, stanowiącą 60%, kwotę podstawową, którą rozdziela się między gminy w sposób określony w art. 28a ust. 6, oraz, stanowiącą 40%, kwotę, którą rozdziela się w sposób określony w ust. 4.

4. Kwotę stanowiącą 40% części rozwojowej subwencji ogólnej dla gmin rozdziela się między wszystkie gminy proporcjonalnie do udziału należnego podatku dochodowego od osób fizycznych za 2021 r. od podatników zamieszkałych na obszarze gminy, w ogólnej kwocie należnego podatku osób fizycznych za 2021 r. Do obliczeń przyjmuje się dane o podatku należnym zawarte w złożonych za 2021 r. zeznaniach podatkowych o wysokości osiągniętego dochodu oraz rocznym obliczeniu podatku dokonany przez płatników, według stanu na dzień 30 czerwca 2022 r.

5. Przepisy ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio do ustalenia części rozwojowej subwencji ogólnej dla powiatów i województw na 2024 r., z tym że kwota podstawowa dla:

- 1) powiatu – nie może być mniejsza niż 0,10% i większa niż 0,95% kwoty podstawowej dla wszystkich powiatów;
- 2) województwa – nie może być mniejsza niż 3% i większa niż 10% kwoty podstawowej dla wszystkich województw.”;

6) art. 31 otrzymuje brzmienie:

„Art. 31. W ustawie z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1400 i 2005) w art. 110 w ust. 1 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) w 2024 r. – 4 190 mln zł;”.”;

7) po art. 32 dodaje się art. 32a w brzmieniu:

„Art. 32a. W ustawie z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2245, z późn. zm.¹⁾) w art. 137 w ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) w 2024 r. – 358 mln zł;”.”;

8) po art. 33 dodaje się art. 33a i art. 33b w brzmieniu:

„Art. 33a. W ustawie z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 759) w art. 15 wyrazy „do dnia 31 grudnia 2023 r.” zastępuje się wyrazami „do dnia 31 grudnia 2024 r.”.

Art. 33b. W ustawie z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1672) w art. 20 w ust. 1 wyrazy „496 200 tys. zł” zastępuje się wyrazami „645 060 tys. zł”.”.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 2432, z 2019 r. poz. 534, 1287 i 2248, z 2021 r. poz. 4 oraz z 2022 r. poz. 1116.

UZASADNIENIE

Projektowane zmiany do projektu ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024 polegają na:

1) **w zakresie art. 7**

Proponuje się zmianę w związku ze zwiększeniem wynagrodzeń nauczycieli o 30% od dnia 1 stycznia 2024 r. Wysokość kwoty bazowej dla nauczycieli ujętej w art. 9 ust. 2 projektu ustawy budżetowej na rok 2024 generuje wzrost wynagrodzenia średniego nauczycieli od dnia 1 stycznia 2024 r. o 30%, co w przypadku nauczycieli początkujących nie przekłada się na zapowiadany wzrost wynagrodzenia średniego co najmniej o 1500 zł. W związku z powyższym proponuje się dodanie do projektu ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024 przepisu zwiększającego wysokość wynagrodzenia średniego nauczycieli początkujących, ustalanego na podstawie art. 30 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela o 1,02308, gwarantując tym samym wzrost wynagrodzenia średniego tych nauczycieli o 1576,72 zł.

2) **w zakresie art. 15 ust. 1**

W stosunku do obecnego brzmienia ww. przepisu proponuje się zmianę obligatoryjnego charakteru przekazania w 2024 r. przez ministra właściwego do spraw budżetu skarbowych papierów wartościowych na charakter fakultatywny.

Zmiana charakteru obligatoryjnego na fakultatywny w zakresie przekazywania skarbowych papierów wartościowych w celu finansowania zadań państwa jest związana z wyjątkowym charakterem tego instrumentu finansowego. Użycie go powinno mieć miejsce dopiero w szczególnych przypadkach, gdy zostaną wyczerpane inne źródła, przede wszystkim posiadane przez dysponenta środki budżetowe.

Równocześnie doprecyzowano, w zakresie możliwości przekazywania skarbowych papierów wartościowych, że wartość nominalna tych papierów nie może przekraczać kwoty 1,3 mld zł.

3) **W dodawanym art. 15d** do projektu ustawy proponuje się możliwość wprowadzenia mechanizmu rekompensowania ubytku wpływów wynikającego ze zwolnień od opłat abonamentowych w roku 2024 opartego na emisji skarbowych papierów wartościowych.

Rekompensata byłaby przekazywana w formie skarbowych papierów wartościowych i przeznaczana pod nadzorem Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji – tak jak opłaty

abonamentowe – wyłącznie na realizację przez jednostki publicznej radiofonii i telewizji misji publicznej. Łączna wartość nominalna skarbowych papierów wartościowych nie może przekroczyć kwoty 1 995 000 tys. zł.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, w drodze uchwały, ustali łączną wartość nominalną skarbowych papierów wartościowych, dla poszczególnych jednostek publicznej radiofonii i telewizji z przeznaczeniem na realizację misji publicznej, o której mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji, kierując się koniecznością zachowania proporcjonalności publicznego finansowania misji publicznej radiofonii i telewizji, w wysokości nieprzekraczającej wydatków ponoszonych w związku z realizacją tej misji. Do emisji skarbowych papierów wartościowych nie stosuje się przepisów art. 98 i art. 102 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz przepisów wydanych na podstawie art. 97 tej ustawy. Rozporządzanie skarbowymi papierami wartościowymi będzie wymagać zgody ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Dodawany art. 15e będzie umożliwiał realizację ważnych zadań publicznych przez państwowe osoby prawne poprzez podwyższenie funduszu lub kapitału w szczególności zakładowego, zasadniczego lub statutowego w formie skarbowych papierów wartościowych w ramach limitu określonego w ustawie budżetowej.

Regulacja w zakresie podwyższania funduszu stanowi doprecyzowanie, gdyż nie wszystkie wymienione w art. 3 ust. 1–3 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym podmioty posiadają kapitał, np. instytucje gospodarki budżetowej.

4) zmiany zawarte w **dodawanym art. 26a oraz nowe brzmienie art. 31**

Projektowane rozwiązanie ma na celu zwiększenie maksymalnego limitu wydatków planowanych do poniesienia w 2024 r. z budżetu państwa w obszarze dostępności wychowania przedszkolnego na dotację celową na dofinansowanie jednostek samorządu terytorialnego w zakresie wychowania przedszkolnego uczniów objętych wychowaniem przedszkolnym do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą 6 lat. Dotychczas planowany w art. 110 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1400, z późn. zm.) maksymalny limit wydatków z budżetu państwa przeznaczonych na dotację celową na 2024 r. (1 732 mln zł) stał się niewystarczający.

Prognozuje się, że liczba uczniów w wieku do lat 5 objętych wychowaniem przedszkolnym do dotacji przedszkolnej na 2024 r. wyniesie ok. 1 085 tys. dzieci (w liczbie tej nie uwzględniono uczniów będących obywatelami Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa). Iloczyn tej liczby i kwoty rocznej dotacji, ustalonej na podstawie art. 53 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, generuje wydatki na poziomie 1 860 mln zł, które przekraczają określony w ww. ustawie maksymalny limit wydatków.

Kwota limitu wydatków z budżetu państwa przeznaczonych na dotację celową na dofinansowanie zadań jednostek samorządu terytorialnego w zakresie wychowania przedszkolnego uczniów objętych wychowaniem przedszkolnym określona w projektowanym przepisie uwzględnia także środki na planowany wzrost wynagrodzeń nauczycieli przedszkoli o 30% od dnia 1 stycznia 2024 r. Z uwagi na jednoroczny charakter przedmiotowej ustawy w kolejnych latach planowane jest systemowe uregulowanie wsparcia dla JST w zakresie zadań przedszkolnych.

Z uwagi na znaczne zwiększenie poziomu dotacji przedszkolnej dodatkowo wprowadzono przepis określający sposób ustalania kwoty rocznej na ucznia objętego wychowaniem przedszkolnym, mający zastosowanie w roku 2024. Przepis ten umożliwi przekazanie odpowiednich środków poszczególnym jednostkom samorządu terytorialnego na dofinansowanie realizacji zadań jednostek samorządu terytorialnego w zakresie wychowania przedszkolnego.

- 5) **w zakresie art. 29** projektu ustawy przewiduje się skreślenie przepisu, który zawieszal na 2024 r. wypłatę części rozwojowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, co umożliwi ustalenie i przekazanie do samorządów należnej im części subwencji.

Jednocześnie w ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego dodawany jest art. 70w, który przewiduje wprowadzenie zmian w sposobie podziału części rozwojowej subwencji ogólnej określonym w art. 28a tej ustawy.

W pierwszym kroku planowana na rok 2024 część rozwojowa subwencji ogólnej zostanie rozdzielona między gminy, powiaty i województwa proporcjonalnie do udziału kwoty dochodów planowanych na rok 2024 z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych odpowiednio gmin, powiatów i województw

w łącznej kwocie dochodów wszystkich jednostek samorządu terytorialnego z tego tytułu.

Następnie kwoty przeznaczone odpowiednio dla gmin, powiatów i województw będą rozdzielane na dwie kwoty, w wysokości 60% i 40%. Pierwsza z tych kwot będzie rozdzielana między samorządy danego rodzaju – na niezmienionych zasadach określonych w art. 28a ust. 6 ww. ustawy, tj. proporcjonalnie do liczby mieszkańców.

Z kolei kwota stanowiąca 40% części rozwojowej subwencji ogólnej zostanie podzielona między samorządy danego rodzaju z uwzględnieniem podatku należnego PIT za 2021 r. W przypadku gmin kwotę stanowiącą 40% rozdziela się między wszystkie gminy proporcjonalnie do udziału należnego podatku dochodowego od osób fizycznych za 2021 r. od podatników zamieszkałych na obszarze gminy, w ogólnej kwocie należnego podatku osób fizycznych za 2021 r. Takie samo rozwiązanie będzie stosowane do ustalenia tej części subwencji dla powiatów i województw.

Część rozwojowa subwencji ogólnej, wyliczona według zaproponowanych zasad, zostanie przekazana do jednostek samorządu terytorialnego po ogłoszeniu ustawy budżetowej na rok 2024 i poinformowaniu samorządów o wysokości poszczególnych części subwencji.

6) **W zakresie dodawanego art. 26b**

W roku 2023 z budżetu państwa przekazano dodatkowe środki na wypłatę nauczycielom nagrody specjalnej z okazji 250. rocznicy utworzenia Komisji Edukacji Narodowej. Środki te zostały przekazane zarówno do szkół samorządowych, jak i szkół niepublicznych i publicznych prowadzonych przez osobę prawną niebędącą JST lub osobę fizyczną. Ponieważ dodatkowe środki na nagrody specjalne trafiły do szkół dotowanych, zasadne jest wyłączenie wydatków bieżących związanych z tymi nagrodami poniesionych przez JST w roku 2023 przy naliczaniu wskaźnika zwiększającego na rok 2024.

W zakresie dodawanego art. 26c

Ustawa z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych zawiera mechanizm ograniczający zmiany kwoty dotacji wypłacanych szkołom niesamorządowym na podstawie tej ustawy po aktualizacji tej kwoty dokonywanej w związku np. z opublikowaniem ustawy budżetowej na dany rok budżetowy.

Proponuje się wyłączenie w roku 2024 mechanizmu ograniczającego zmiany kwoty dotacji udzielanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Niewyłączenie stosowania w roku 2024 mechanizmu ograniczającego zmiany kwoty dotacji –

znajdującego się w art. 43 ust. 5 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych – może spowodować, że niektóre jednostki samorządu terytorialnego w stosunku do części szkół będą obowiązane do wypłaty na niektórych uczniów kwoty dotacji wyższej niż kwota przewidziana na nich w części oświatowej subwencji ogólnej. Takie postępowanie stałoby w sprzeczności z ogólną zasadą wypłacania szkołom niepublicznym dotacji w kwocie przewidzianej w części oświatowej subwencji ogólnej.

7) **W zakresie dodawanego art. 32a**

Zgodnie z art. 22 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, stawki wynagrodzeń dla egzaminatorów i nauczycieli akademickich, o których mowa w art. 9c ust. 10 ww. ustawy, oraz asystentów technicznych są ustalane przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania w rozporządzeniu, uwzględniając zasadę, że wysokość wynagrodzenia określa się w relacji do minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela dyplomowanego posiadającego tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym, ustalonej na podstawie art. 30 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela. Pomiędzy rokiem 2018, kiedy w ustawie z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2245, z późn. zm.) zostały opublikowane limity przeznaczone na system egzaminów zewnętrznych, a planowaną od dnia 1 stycznia 2024 r. podwyżką minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela dyplomowanego posiadającego tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym stawka ta wzrośnie z 3317 zł brutto do 5915 zł brutto (a więc o 2598 zł brutto; o ponad 78%).

Planowany wzrost stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela dyplomowanego o 30% spowoduje oczywiście – zgodnie z przywołanym wyżej mechanizmem – wzrost wynagrodzeń egzaminatorów o 30%, jednak zarówno w opinii Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, jak i okręgowych komisji egzaminacyjnych – w przypadku większości egzaminatorów to nadal podwyżka niewystarczająca, w szczególności w przypadku egzaminatorów egzaminu ósmoklasisty z wszystkich przedmiotów, egzaminu maturalnego z języka polskiego na poziomie rozszerzonym oraz asystentów technicznych w egzaminie zawodowym oraz egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie.

Dlatego proponuje się zwiększenie limitu na 2024 r. określonego w art. 137 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy

o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw z 275 mln do 358 mln zł, tj. o 30,2%. Limity określone w ustawie z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw są już bowiem całkowicie nieadekwatne, zważywszy, że wynagrodzenia egzaminatorów – w zgodzie z zasadą określoną w przywołanym wyżej art. 22 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty – wzrosną o ponad 78%.

8) **W zakresie dodawanego art. 33a**

Ustawą z dnia 7 grudnia 2023 r. o zmianie ustaw w celu wsparcia odbiorców energii elektrycznej, paliw gazowych i ciepła wprowadzono kompleksowe mechanizmy osłonowe w zakresie kosztów energii na 2024 r. dla gospodarstw domowych. Wobec tego zasadne jest utrzymanie w 2024 r. zawieszenia wypłat dodatku energetycznego, o którym mowa w art. 5c ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385, z późn. zm.). Dodatek energetyczny nie był również wypłacany w 2023 r. i nie stanowił istotnego wsparcia dla odbiorców energii.

9) **W zakresie dodawanego art. 33b**

Zwiększenie wynagrodzenia nauczycieli o 30% od dnia 1 stycznia 2024 r. wymaga również korekty kwoty, o którą może zostać zwiększona rezerwa części oświatowej subwencji ogólnej ze środków rezerwy celowej budżetu państwa z przeznaczeniem na wypłatę odpraw dla nauczycieli, którzy zdecydują się skorzystać z nowych rozwiązań w zakresie emerytury dla nauczycieli, wprowadzonych ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1672).

<p>Nazwa projektu Autopoprawka do rządowego projektu ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024 (ustawa ołobudżetowa)</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Finansów Ministerstwo Edukacji – współpracujące Ministerstwo Nauki – współpracujące Ministerstwo Infrastruktury – współpracujące Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego – współpracujące</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Hanna Majszczyk – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów</p>	<p>Data sporządzenia 18.12.2023</p> <p>Źródło: Decyzja PRM/RM</p> <p>Nr w Wykazie prac RM UD487</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Przyjęcie przez Radę Ministrów projektu autopoprawki ma na celu doprowadzenie do zgodności przedstawionych regulacji z polityką finansową rządu.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Zaproponowano zwiększenie wysokości wynagrodzenia średniego nauczycieli początkujących, ustalanego na podstawie art. 30 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela wskaźnikiem 1,02308, gwarantując tym samym wzrost wynagrodzenia średniego tych nauczycieli o 33%, tj. o 1576,72 zł.

Zaproponowano zwiększenie limitu na 2024 r. określonego w art. 137 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw z 275 mln do 358 mln zł.

Zaproponowano w przypadku uczniów, którzy korzystają z dodatkowej, bezpłatnej nauki języka polskiego, przepis wyłączający stosowanie mechanizmu zwiększającego poziom dotacji w celu ochrony budżetów JST.

Proponuje się zwiększenie limitu wydatków z budżetu państwa przeznaczonych na dofinansowanie zadań jednostek samorządu terytorialnego w zakresie wychowania przedszkolnego, w tym na planowany wzrost wynagrodzeń nauczycieli przedszkoli.

Dodatkowo w związku ze wzrostem wynagrodzeń nauczycieli w 2024 r. przewiduje się zwiększenie środków z przeznaczeniem na wypłatę odpraw dla nauczycieli, którzy zdecydują się skorzystać z nowych rozwiązań w zakresie emerytury.

Zaproponowano skreślenie przepisu, który zawieszal na 2024 r. wypłatę części rozwojowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, co umożliwi ustalenie i przekazanie do samorządów należnej im części subwencji.

W regulacji dotyczącej PKP PLK SA wprowadzono zmianę sposobu przekazania skarbowych papierów wartościowych z obligatoryjnego na fakultatywny.

Wprowadzono mechanizm, który będzie umożliwiał realizację ważnych zadań publicznych przez państwowe osoby prawne poprzez podwyższenie funduszu lub kapitału na polecenie Prezesa Rady Ministrów.

Dodaje się przepis będący podstawą prawną do ewentualnego przekazania skarbowych papierów wartościowych do jednostek publicznej radiofonii i telewizji jako rekompensaty ubytku wpływów wynikających ze zwolnień od opłat abonamentowych w roku 2024.

Zasadne jest utrzymanie w 2024 r. zawieszenia wypłat dodatku energetycznego, o którym mowa w art. 5c ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385, z późn. zm.), wobec wprowadzenia ustawą z dnia 7 grudnia 2023 r. o zmianie ustaw w celu wsparcia odbiorców energii elektrycznej, paliw gazowych i ciepła kompleksowych mechanizmów osłonowych w zakresie kosztów energii na 2024 r. dla gospodarstw domowych. Dodatek energetyczny nie był również wypłacany w 2023 r. i nie stanowił istotnego wsparcia dla odbiorców energii.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE

Brak informacji.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
PKP PLK S. A.	1	Dane Ministerstwa Infrastruktury	Ewentualne zapewnienie finansowania inwestycji realizowanych przez PKP PLK SA w ramach programów wieloletnich.
Odbiorcy wrażliwi energii elektrycznej (beneficjenci dodatku mieszkaniowego)	239 920 gospodarstw domowych	dane MKiŚ do OSR do projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw	Ochrona odbiorców wrażliwych przez wprowadzenie innych mechanizmów osłonowych w zakresie kosztów energii na 2024 r.
Jednoosobowe spółki akcyjne Skarbu Państwa – jednostki publicznej radiofonii i telewizji	19	Własne	Rekompensowanie ubytku wpływów wynikającego ze zwolnień od opłat abonamentowych w roku 2024.
Jednostki samorządu terytorialnego	16 województw, 314 powiatów, 2477 gmin (w tym 302 gminy miejskie, 662 gminy miejsko-wiejskie i 1513 gminy wiejskie)	Własne	Odblokowanie części rozwojowej subwencji ogólnej oraz wzrost środków na zadania oświatowe realizowane przez JST.
Nauczyciele	60 609 etatów – średnioroczna liczba etatów nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach oraz 98 998 etatów nauczycieli początkujących w 2024 r.	Dane Ministra Edukacji i Nauki	Objęcie nauczycieli przedszkoli planowanym wzrostem wynagrodzeń o 30% oraz zapewnienie zwiększenia wynagrodzeń nauczycieli początkujących o co najmniej 1500 zł.
Prezes Rady Ministrów	1	Własne	Umożliwienie przekazania spw na realizację ważnych zadań publicznych.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Z uwagi na zakres regulacji przeprowadzenie konsultacji publicznych nie jest celowe.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [tys. zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem	5 709 860											5 709 860
JST	5 709 860											5 709 860
Wydatki ogółem	5 709 860											5 709 860
budżet państwa	5 709 860											5 709 860
Saldo ogółem	0											0
budżet państwa	-5 709 860											-5 709 860
JST	5 709 860											5 709 860
Źródła finansowania												
Dodatkowe informacje, w tym	Autopoprawka do ustawy o budżecie odblokuje wypłatę części rozwojowej subwencji ogólnej, co spowoduje zwiększenie dochodów jednostek samorządu											

<p>wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń</p>	<p>terytorialnego z tego tytułu o ponad 3,2 mld zł. Ponadto jednostki samorządu terytorialnego otrzymają dodatkowe środki w wysokości 2,3 mld zł w związku z planowanym wzrostem wynagrodzeń nauczycieli przedszkoli oraz 149 mln zł z przeznaczeniem na wypłatę odpraw dla nauczycieli przechodzących na emeryturę. Zmiany zaproponowane w autopoprawce zwiększą dochody jednostek samorządu terytorialnego łącznie o 5,7 mld zł.</p> <p>Wprowadzone zmiany w zakresie zwiększenia średniego wynagrodzenia dla nauczycieli początkujących spowodują wzrost wydatków budżetu państwa w zakresie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nauczycieli objętych kwotą części oświatowej subwencji ogólnej w wysokości 250 mln zł; 2) nauczycieli nieobjętych kwotą części oświatową subwencji ogólnej w wysokości 28 mln zł; 3) nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez organy administracji rządowej w kwocie 4,585 mln zł. <p>Zwiększenie limitu wydatków na system egzaminów zewnętrznych nie spowoduje dodatkowych skutków dla budżetu państwa. Wydatki na ten cel będą finansowane w ramach środków zaplanowanych na zadania oświatowe, które znajdują się w dyspozycji ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.</p> <p>Proponowana zmiana w zakresie dotowania uczniów, którzy korzystają z dodatkowej, bezpłatnej nauki języka polskiego, nie powoduje skutków finansowych dla budżetu państwa, a jednocześnie zabezpiecza budżety jednostek samorządu terytorialnego przed dodatkowymi skutkami finansowymi. Niewyłączenie stosowania w roku 2024 mechanizmu ograniczającego zmiany kwoty dotacji – znajdującego się w art. 43 ust. 5 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych – może spowodować, że niektóre jednostki samorządu terytorialnego w stosunku do części szkół będą obowiązane do wypłaty na niektórych z ww. uczniów kwoty dotacji wyższej niż kwota przewidziana na nich w części oświatowej subwencji ogólnej.</p> <p>Wprowadzenie elementu fakultatywnego w przypadku skarbowych papierów wartościowych dotyczących PKP PLK S.A. oraz wprowadzenie regulacji przekazującej skarbowe papiery wartościowe dla jednostek publicznej radiofonii i telewizji może mieć wpływ na państwowy dług publiczny (definicja krajowa) oraz dług sektora instytucji rządowych i samorządowych (definicja UE) o wartość nominalną przekazanych skarbowych papierów wartościowych.</p> <p>W roku 2023 dodatki energetyczne dla gospodarstw domowych nie były wypłacane.</p>
---	--

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
Niemierzalne								
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		<p>Projektowane regulacje nie będą miały wpływu na sytuację osób starszych oraz osób niepełnosprawnych.</p> <p>Projekt nie będzie miał wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość.</p>						

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☒ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy	
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: ...	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: ...	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy	
Komentarz:		
9. Wpływ na rynek pracy		
Realizacja proponowanych przepisów, co do zasady, nie będzie miała wpływu na rynek pracy.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne: ...	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu		
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Wykonanie przepisów nastąpi po wejściu w życie projektowanej regulacji, czyli od dnia 1 stycznia 2024 r.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Ewaluacja regulacji nie jest przewidziana.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Brak.		

AUTOPOPRAWKA

do autopoprawki do rządowego projektu ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024

W autopoprawce do rządowego projektu ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024 (przekazanej do Sejmu 8 grudnia 2023 r.) w pkt 1 w art. 12:

- 1) w ust. 1 wyrazy „przekazuje się” zastępuje się wyrazami „można przekazać”;
- 2) w ust. 2 wyrazy „wynosi 11%” zastępuje się wyrazami „wynosi nie więcej niż 11%”.

UZASADNIENIE

Projektowane zmiany do autopoprawki do rządowego projektu ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024 (data przekazania do Sejmu 8 grudnia 2023 r.) polegają na:

- 1) w stosunku do obecnego brzmienia przepisu art. 12 ust. 1 proponuje się zmianę obligatoryjnego charakteru przekazania w 2024 r. przez ministra właściwego do spraw budżetu skarbowych papierów wartościowych na charakter fakultatywny. Zmiana charakteru obligatoryjnego na fakultatywny w zakresie przekazywania skarbowych papierów wartościowych w celu finansowania zadań państwa jest związana z wyjątkowym charakterem tego instrumentu finansowego. Użycie go powinno mieć miejsce dopiero w szczególnych przypadkach, gdy zostaną wyczerpane inne źródła, przede wszystkim posiadane przez dysponenta środki budżetowe;
- 2) w związku ze zmianą wprowadzającą fakultatywną możliwość przyznania skarbowych papierów wartościowych na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy konieczne jest wprowadzenie zmiany w art. 12 ust. 2 polegającej na możliwości zmiany procentowej wysokości subwencji, w zależności od decyzji podjętych na podstawie art. 12 ust. 1.

<p>Nazwa projektu Autopoprawka do autopoprawki do rządowego projektu ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024 (ustawa o budżecie)</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Finansów</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Hanna Majszczyk – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów</p>	<p>Data sporządzenia 15.12.2023</p> <p>Źródło Decyzja PRM/RM</p> <p>Nr w Wykazie prac RM UD487</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Przyjęcie przez Radę Ministrów projektu autopoprawki ma na celu doprowadzenie do zgodności przedstawionych regulacji z polityką finansową rządu.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

W stosunku do obecnego brzmienia przepisu art. 12 ust. 1 proponuje się zmianę obligatoryjnego charakteru przekazania w 2024 r. przez ministra właściwego do spraw budżetu skarbowych papierów wartościowych na charakter fakultatywny. Konsekwencją fakultatywności jest zmiana ust. 2.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE

Brak informacji.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Uczelnie publiczne	10	MEiN – Zintegrowany System Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on	Ewentualne sfinansowanie piątego roku realizacji programu Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Z uwagi na zakres regulacji przeprowadzenie konsultacji publicznych nie jest celowe.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z ... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [tys. zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)	
Dochody ogółem	0												0
	0												0
Wydatki ogółem	0												0
budżet państwa	0												0
Saldo ogółem	0												0
budżet państwa	0												0

Źródła finansowania Projekt nie wpływa na wydatki i dochody budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń Wprowadzenie elementu fakultatywnego w przypadku skarbowych papierów wartościowych dla uczelni może mieć wpływ na państwowy dług publiczny (definicja krajowa) oraz dług sektora instytucji rządowych i samorządowych (definicja UE) o wartość nominalną przekazanych skarbowych papierów wartościowych.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ... r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
Niemierzalne								
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń								

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☒ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: ...	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: ...
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy

Komentarz:

9. Wpływ na rynek pracy

Realizacja proponowanych przepisów, co do zasady, nie będzie miała wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne: ...	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
--	--	---

Omówienie wpływu	Nie dotyczy.
------------------	--------------

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Wykonanie przepisów nastąpi po wejściu w życie projektowanej regulacji, czyli od dnia 1 stycznia 2024 r.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Ewaluacja regulacji nie jest przewidziana.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak.